

**Lag Ba'omer Bonfires
and the Legacy of
Rabbi Shimon Bar Yochai
בענין לג' בעומר ורשב"י**

יהודה ברוך טוכמאן

שבת פרשת שמיני

May 1st, 2010

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סב עמוד ב (1)

אמר: שנים עשר אלף חזנים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמם, עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום, ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה, תנא: כולם מתו מפסת ועד עצרת, אמר רב המא בר אבא, ואיתימא ר' חייא בר אבין: כולם מתו מיתה רעה, מאי היא? א"ר נתמן: אסכרה

ספר המנהיג הלכות אירוסין ונישואין עמוד תקלח (2A)

ואין מנהג לכנס בין פסח לעצרת ולא מפני שאיסור יש בדבר אלא למנהג אבילות על מה שאירע שבאותו הפרק מתו י"ב אלף זוגות תלמידי לר' עקיבא על שלא נהגו כבוד זה לזה, אבל מקדשין שאין שמחה אלא בחופה בקידושין בנישואין, ומי שכנס אין בו שום איסור שבעולם, ואך מנהג בצרפת ופרובינצ' לכנס מ"ג לעומר ואילך, ושמעתי בשם רבי ר' זרחיה מגי'ונדא שמצא כתו' בספר ישן הבא מספרד, שמתו מפסת ועד פרוס העצרת, ומאי פורסא פלגא כדתנן שואלין בהלכו' הפסח קודם לפסח ל' יום ופלגא חמשה עשר יום קודם העצרת וזהו ל"ג לעומר.

בית הבחירה למאירי מסכת יבמות דף סב עמוד ב (2B)

וקבלה ביד הגאונים שביום ל"ג בעומר פסקה המיתה ומהגים, מתוך כך שלא להתעמת בו וכן מהגים מתוך כך שלא לישא אשה מפסת עד אותו זמן

שו"ת תשב"ץ חלק א סימן קעח (3A)

תשובה, איסור נשואין מן הפסח ועד העצרת לא הוזכר בתלמוד אבל מנהגו של ישראל הוא, אבל עיקר המנהג הוא מפני מה שהוזכר במסכת יבמות בפ' הכא על יבמתו (ס"ב ע"ב) מפני שמתו באותו פרק תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, ולא נתפרש בגמרא מהו זה הזלזול שנהגו זה בזה ומה צורך יש לפרש זה, אלא מפני ששנינו (אבות פ"ב מ"ח) יהא כבוד חבריך עיליך כשלך ושנינו עוד (שם פ"ד מ"ג) וכבוד חבריך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים והם לא נהגו בו ומעמשן ומתו לפי שהיו גורמין לתורה שתתחלל על ידן שהבריות אומרים אוי לו למי שלמד תורה וכו' כדאית' בפ' בתרא דיומא (פ"ו ע"א), ובב"ר בפ' יוסף אברהם אמרו שהיתה עיניהם צרה זה בזה, ודע כי המנהג אינו לאסור אלא עד ל"ג לעומר ויש לתמוה למה, אבל ר' זרחיה הלוי ז"ל כת' שהוא מצא כתוב בספר ישן ספרדי שמתו מהפסח ועד פרס העצרת מאי פרס פלג איזהו פרס אין פחות מששה עשר יום כדתיבא (מגילה כ"ט ע"ב) שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום ופלגא זידיהו ט"ו יום קודם עצרת וזה ל"ג לעומר לפי שמל"ג לעומר עד עצרת ט"ז יום ומקצת יום ל"ד לעומר בכלל בכל דיני אבילות כדאיתא בפ' ואלו מגלחין (כ' ע"ב) נשאר ט"ו ימים שהם פרס עצרת כלומר חצי שלשים יום ששואלין ודורשין בהם בהלכות עצרת, ולפי זה נראה שכל היום של ל"ג לעומר הוא אסור ומקצת יום ל"ד לפי שמקצת היום כולו, ולפ"ד הרמב"ן ז"ל מקצת הלילה סגי כמ"ש בספר תורת האדם, ויש להתיר ביום ל"ג לעומר אם חל בע"ש לכבוד שבת כמו שהתירו להסתפר ערב הרגל תוך שלשים לאבילות מפני כבוד הרגל וה"ה לכבוד שבת, וכן באבל שחל שמזנה שלו להיות בשבת מותר לגלח ע"ש אע"פ שאם היה חול לא היה מותר לגלח עד שיעברו ז' ימים קודם הרגל ומ"ש ל"ג בעומר ולא ל"ד לפי שיום ל"ד אינו שלם, והשם ברחמי יוננו מהשלמים שמשנתן שלמה אחיך שמעון בה"ר צמח זלה"ה:

מהרש"א חידושי אגדות מסכת יבמות דף סב עמוד ב (3B)

מפני שלא נהגו כבוד זה לזה כו' ולא חש כ"א מהם על כבוד תורה של חבריו דאין כבוד אלא תורה ולכך מתו במדה זו כי היא חייך גו' ואמרו שמתו במיתה אסכרה דאפשר דכ"א דיבר לשון הרע והיה מספר בגנות חבריו וסימן ללשון הרע אסכרה, כדאמרינן פרק ב"מ, ואמר שמתו בין פסח לעצרת להורות שמתו בהשגחה כי הוא הזמן ממוצע לבריאות וקרוב לרפואה כדאמרינן בשבת כל שקייני טבא בין דיבחא לעצרתא וק"ל:

טור אורח חיים הלכות פסח סימן תצג (4)

נוהגין בכל המקומות שלא לישא אשה בין פסח לעצרת, והטעם שלא להרבות בשמחה שבאותו זמן מתו תלמידי ר"ע.....ויש מקומות שנהגו שלא להסתפר, ויש מסתפרי' מל"ג בעומר ואילך שאומרים שאז פסקו מלמות

ספר מהרי"ל (מנהגים) דיני הימים שבין פסח לשבועות (5)

[ז] ל"ג בעומר לעולם הוא י"ח באייר, ובשחית א"א תחינה, במגמא ובנורמיישא אומרים תחינה בל"ג בעומר, אמר מהר"י סג"ל אע"ג דאיתא בגמרא דתלמידי ר"ע מתו מן פסח עד עצרת, מכל מקום עושין ביום ל"ג בעומר יום שמחה, משום דמתו רק הימים שאומרים בהן תחינה בשבעה שבועות העומר, וכל יום שא"א תחנה לא מתו, והשואל דל מן המ"ט יום של הספירה, ז' ימי החג, וג' ימים דחל בהן ר"ח, שנים לאייר ואחד לסיון, וז' שבתות, פשו להו ל"ב, נמצא דלא מתו רק ל"ב ימים, לכן כשכלו אותו ל"ב ימים עושין למחרתן שמחה לזכר.

לבוש אורח חיים סימן תצג **(6)**

ובאלו הארצות נוהגין אנו להיפך, שביום ל"ג דוקא מסתפרין ומשאין, ואין אומרים בו תחנון, ולא לפניו ולא לאחריו עד העצרת. ולפי מנהגינו זה הוא טעמא אפשר משום דל"ג דבו ביום בלבד לא מתו, והימים שלאחריו חזרו ומתו עד העצרת. אי נמי טעמא הוא כדאינתא בתוספות [הובא בדרשות ר' יהושע אבן שועיב בדרשת יום א' דפסח] שאין יום ל"ג זה אלא לסימנא בעלמא שלא מתו אלא ל"ג ימים, כי ביום שאין אומרים תחנון לא מתו, וא"כ כשתסיר ז' ימי פסח, ואח"כ ו' שבתות עד העצרת, ובל"ג ימי ר"ח אייר, ויום א' של ר"ח סיון, הרי ס"ז יום שלא מתו בהם ולא משארו אלא ל"ג ימים ימים שמתו בהם, אבל לפי זה לא היה לנו להסתפר ג"כ אלא עד יום ל"ד, לכך נ"ל טעם הראשון עיקר. ואפשר לומר גם לטעם השני שלא מתו ג"כ גם ביום ח' של פסח מפני שהוא יו"ט לפני הגולה אע"פ שהם היו בארץ ישראל, וא"כ לא מתו רק ל"ג יום, לכך מסתפרין ביום ל"ג, ואם חל ל"ג ביום א' שאין הגוים מספרין משום חגא שלהם, יכולין אז להסתפר ביום ו' שלפניו, שכיון שנחלקו בו רבוותא והוא אבילות ישגה קי"ל כדברי המקיל, נ"ל:

ב"ה אורח חיים סימן תצג **(7)**

ומה שכתב ויש מסתפרים מל"ג בעומר ואילך שאומרים שאז פסקו מלמות. כתב בית יוסף דאין מסתפרים אלא ביום ל"ד אבל בל"ג עצמו נוהגין..... אבל במדינות אלו נוהגין להסתפר ביום ל"ג עצמו והיינו טעמא לפי שאנו תופסים עיקר כדברי התוספות שכתבו האחרונים משום שלא מתו אלא בימים שאומרים תחנה בהם ונמצא שלא מתו בשבעת ימי הפסח ובשבע שבתות ובשני ימים של ראש חודש אייר ובראש חודש סיון שהם שבעה עשר ימים אלא שמאחר שאי אפשר לשבע ימי הפסח בלא שבת נמצא שאינם רק ששה עשר ימים שלא מתו בהם משארו שלשים ושלושה שמתו בהם לפיכך נוהגין אבילות שלשים ושנים יום ומסתפרים בל"ג עצמו מטעם שנתבאר דמקצתו ככולו ואין מסתפרים אלא בל"ג עצמו ביום ולא בלילה שלפניו ולפי טעם זה של תוספות כאשר כתבנו נתפשטו שני המנהגים יש מקומות שאין מסתפרים עד ל"ג ומל"ג ואילך ול"ג עצמו בכלל מסתפרין כדפרשית. ויש מקומות שמסתפרים עד ראש חודש אייר וראש חודש אייר בכלל אבל אחר כך אין מסתפרים עד עצרת רק בל"ג בעצמו לחוד מסתפרין והיינו טעמא דעד ראש חודש אייר וראש חודש אייר בכלל איכא ששה עשר ימים ומשארו שלשים ושלושה שמתאבלים בהם ולפיכך מסתפרים בל"ג עצמו משום דמקצתו ככולו כדפרשית. וממילא דאף בראש חודש סיון אין להסתפר לפי מנהג זה

שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצג **(8)**

נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג בעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא; אבל לארס ולקדש שפיר דמי, ומשאין נמי, מי שקפץ וכנס אין עושין אותו. הגה: מיהו מל"ג בעומר ואילך הכל שרי (אבודרהם ב"ו ומנהגים).... נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג בעומר שאומרים שאז פסקו מלמות, ואין להסתפר עד יום ל"ד ברקרא אלא א"כ חל יום ל"ג ערב שבת שאז מסתפרין בו מפני כבוד השבת. הגה: ובמדינות אלו אין נוהגין כדבריו, אלא מסתפרין ביום ל"ג ומרבים בו קצת שמחה ואין אומרים בו תחנון (מהרי"ל ומנהגים). ואין להסתפר עד ל"ג בעצמו ולא מבערב (מהרי"ל). מיהו אם חל ביום ראשון, נוהגין להסתפר ביום ו' לכבוד שבת (מהרי"ל).

ט"ז אורח חיים סימן תצג **(9)**

(ב) ואותן לא יספרו מל"ג ואילך..... וי"ל דודאי העיקר שאחר ל"ג בעומר לא מתו ואפ"ה נוהגים קצת אבילות מחמת גזרת תתנ"ו שהיתה באשכנז בין פסח לעצרת כמו שמפורש ביוצרות ופיוטים שאנו אומרים בשבתות ההם שהם נתיסדו כמו קימת כולע"ד טעם המנהג שלנו שאין נושאין אחר ל"ג בעומר אבל להסתפר ודאי שרי אחר ל"ג בעומר שמתמת גזירה זו לא החמירו אלא בשמחה יתירה של בישואין מה שאין כן קודם ל"ג בעומר שמתו תלמידי ר' עקיבא ומוטל על כל העולם להתאבל בשבילם החמירו טפי אפילו בתספורת

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצג סעיף ב **(תסו)**

(ו) עד ל"ג בעומר - עד ועד בכלל והיינו עד ל"ג ימים שלמים כל אחד לילו ויומו משא"כ יום ל"ד לא החמירו בו כ"א בלילה בלבד אבל משיאור היום לאחר נצ החמה מותר דמקצת היום ככולו: (ז) שאומרים שאז פסקו וכו' - ואף דגם ביום ל"ד מתו דמשום זה החמירו גם כל ליל ל"ד עד הנצ אפשר דעיקר ההפסקה היה ביום ל"ג נביום ל"ד מתו רק מעט [פמ"ג]: (ח) ביום ל"ג - דס"ל דביום ל"ג פסקו לגמרי מלמות: (י) עד ל"ג בעצמו - דהיינו לאתר שנתנצ החמה והטעם לדידהו גם כן משום דמקצת היום ככולו: (יד) יש נוהגים וכו' וטענתו הוא בידם - אבאר בקצרה. דלכו"נ נוהגין איסור ל"ג ימים אך יש בזה מנהגים שונים, ויש לכל אחד טעם למנהגו כמבואר בכה"ל. יש שבחרו אותן מיום ב' של פסח עד ל"ג בעומר ומשם והלאה עד שבעות לא קבלו עליהו שום איסור אמנם עד ל"ג בעומר אין מתירין שום יום, ויש שגילו ממ"ט ימי העומר ס"ז ימים הראשונים דהיינו עד יום שני של ר"ח אייר ומשם והלאה עד שבעות שהוא ל"ג ימים אין מתירין שום יום (לבד מל"ג בעומר עצמו התיירוהו במקצתו ומשום דמקצת יום ככולו) ונמצא מי שאנוהז החבל בשני ראשין דהיינו שמיקל בר"ח אייר וגם מיקל מל"ג והלאה טענתו הוא בידו:

ביאור הלכה סימן תצג (108)

* יש נוהגים וכו' וטעות הוא בידם - ביאור הענין דיש בזה שלש שיטות ונבאר שתיים מהן שמקוטם הפוסקים לדינא. וזהו שיטה אחת דתלמידי ר"ע מתו ל"ד יום וראיה ממדרש שמתו מפסח עד פסח עצרת והוא ט"ו יום קודם עצרת וכשתסיר ט"ו יום ממ"ט נשארו ל"ד יום שלמים שמתו אלא דמקצת היום ככולו ומשו"ה מסתפרין בינם ל"ד בבקר וה"ה לישא אשה מותר מכאן ואילך וזה דעת המחבר בס"א וס"ב. אכן לדעת הרמ"א שם בס"ב משמע דס"ל דפסקו מלמנות בינם ל"ג וכמו שכתב הגר"א שם ומקצת היום ככולו ולפי שיטה זו המנהג שאין מסתפרין מפסח עד יום ל"ג בבוקר ומשם והלאה עד עצרת מותר. שיטה שניה הוא מה שאומרים בשם התוספות דתלמידי ר"ע מתו ל"ג ימים שלמים דהיינו בינם שא"א תחטו לא מתו א"כ כשתוציא שבעת ימי הפסח דהיינו מיום שני של פסח ועוד ששה שבתות ושני ימים ר"ח אייר ויום א שלא מתו א"כ הרי נשארו ל"ג שלימין שמתו ולפ"ז מתו עד עצרת ולגד אלו הל"ג ימים קבלו ישראל ע"ע קצת אבילות ל"ג ימים (אלא שיום אחד מהן יש להקל במקצת יום דהוא ככולו ובחרו בינם ל"ג בעומר ואולי מאיזה טעם (פמ"ג) לענין ספירה ומשואין דהיינו לנכות ממ"ט יום של העומר ט"ז ימים הראשונים דהיינו מיום שני של פסח עד יום שני של ר"ח אייר יש ט"ז ימים שאותו ימים מקילין בהו ומשארו ל"ג שלימין עד עצרת ומתאבלין בהו

שולחן ערוך הרב אורח חיים הלכות פסח סימן תצג (11)

ויש מקומות נוהגין שלא לומר תחטו במנחה של ערב ל"ג לפי שסומכין שבתחלת ליל ל"ג פסקו האבילות ולכן אין אומרים תחטו במנחה שלפניו כמו שאין אומרים במנחה שלפני שאר הימים שאין אומרים בהם תחטו שלילם כיומם ולפי מנהגם מותרים ג"כ להסתפר ולישא בליל ל"ג (שלפי דבריהם אין נוהגין אבילות אלא ל"ב יום):

ביאור הגר"א אורח חיים סימן תצג סעיף ב (12A)

ומרבים כו'. כמ"ש בסוף תענית שבו פסקו מתי מדבר

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ל עמוד ב (12B)

אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. בשלמא יום הכפורים - משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות. אלא חמשה עשר באב מאי היא? אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: יום שכלו בו מתי מדבר. דאמר מר: עד שלא כלו מתי מדבר לא היה דבור עם משה, שנאמר +דברים ב'+ ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי, אלי היה הדבור.

מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצג סעיף ב (13A)

ג ומרבים בו קצת שמחה - וכתו' בכוננות שגדול אחד היה רגיל לומר נחם נחם בכל יום ואמר גם בל"ג ונעמש

ברכי יוסף אורח חיים סימן תצג (13B)

ד. דין ב. הגהה. ומרבים בו קצת שמחה וכו'. כתב הרב מג"א (ס"ק ג) משם כתבי האר"י זצ"ל דגדול אחד אמר נחם נעמש. והשיגו בספר יד אהרן, דלא נעמש אלא מפני שמחת רשב"י, וכו' ע"ש. ולק"מ דיום ל"ג לעומר הוא יום שמחת רשב"י. וכן משמע שם בספר הכונות שסידר מהר"ש ויטאל (דף פ"ז ע"א). וגם כתבו דפסירת רשב"י היה יום ל"ג לעומר והוא יומא דהלולא דיליהא, אך עם כל זה עדיין אפשר דהקפידא היה שהיה שם על ציון רשב"י. והראיה, שלא נעמש מקודם, כשאמר בשנים שעברו. ומ"מ יפה כתב הרב מג"א, דמזה נלמד דעכ"פ הוא יום שמחה, והגם שלא יהיה עונש, ראוי לשמות. ודוק היטב כי קצתו.

יד אהרן אורח חיים סימן תצג (13C)

ע"כ צ"ע במחנה חינוך נהגה מכלל הילוס עכמו לח חכמת
 לן חס חומר נחם חכ לח חלול כהמחיה הוא טבוא זל הדין
 אמ"ש רשב"י ע"ה צ"ע סמנתי חומר נחמה היום. כשכל
 ע"נחמו כל יום וליחול להעמיד כמ"ש דהחלול דר"ש לח
 ארם חידעא להחיל נחמה כל פשוט

לעומר ונעמש ע"כ, ותמכזי ענין דלח נעמש חלול מפר
 חמדי נחם דהחלול דרשב"י טבן חמר רשב"י למת חמר נחם
 צ"ע סמנתי ולכן הוא יהיה נחמה חלל כמ"ש דנעמש לח
 חידעא נחמה שיהיה ל"ג לעומר וזה משום דהחלול ממש דחידעא
 להדי דחידעא ל"ג לעומר חמנתיס תחנתיס מהחמר רשב"י

הערות על ברכי יוסף אורח חיים סימן תצג הערה א (13D)

גם כמורה באצבע אות רכ"ג כתב של"ג הוא יום הילולת רשב"י. אבל בטוב עין ס"י י"ה אות פ"ז כתב: "מה שעושים שמחה בל"ג בעומר, אפשר שרבי עקיבא היה כלל גדול בתורה ולמדה לכ"ד אלף וכו' ומתו וכו' והיה העולם שמם וכו' ל"ג לעומר התחיל לשנות לרשב"י ור' מאיר וכו', ויאור להם שתחזור התורה". ובמראית העין בליקוטיו ס"ז אות ח': "מ"ש בברכי יוסף שיש שכתבו שפסירת רבי שמעון בר יוחאי היתה בל"ג בעומר, כן כתב בפרי עץ חיים, אך כבר נודע שבנוסחאות כתבי האר"י היה ערוב וטעויות סופר. והנחמא האמיתית היא נסחת ה' שערים שסידר מהר"ש ויטאל, ובשער הכונות האריך בטעם שמתו וכו' וכתב של"ג בעומר הוא יום שמחת רשב"י, ולא בא בפיו לומר שהוא פסירת רשב"י. ואפשר שהכונה כמ"ש בטוב עין, שביום ל"ג בעומר התחיל רבי עקיבא ללמד לרבי שמעון בר יוחאי וחבריו. ודוק".

פרי חדש סימן תצ"ג

(14)

הימא דעכשיו נהגו בזה לחברות בשמחה ושלא לומר תהנון ואעפ"י כן אינן מסתפרין אלא עו
ל"ד ויראה תרתי דסתרו ולפיכך מי שנהג עצמו להסתפר בל"ג אין מוחזין בידו ומיהו יש לדקדק
בשמחה זו למד ונ"י משום שפקדן מלכות מה בכך הרי לא נשאר אחר מהם וכולם מתו וזה
טיבה של שמחה זו ואפשר שהשמחה היא על אותם תלמידים שהנטינו אח"כ ר"ע שלא מתו

(15)

פרי עץ חיים שער ספירת העומר פרק ז'

הפוגעים עכ הבהר רשב"י ור"ה בנו במירוץ בל"ג בעומר הני
ראיתי למורי ז"ל זה שמונה שנים שהלך עם אשתו ועם בנות
ופיה שס ג' ימים ההם ג' העיד לוי הרי"ם שניה אהל קודם
שהכרתי אותו שהלך עם נללה אח צנו במשקה ושמתה בימים
ההם ג' העיד לוי הרי"ה הלוי כי הוא היה נוכח לומר נהם
בזכרת תקצות וכשמסיים אחר התפלה אמר מורי ז"ל בשם ר'
שמעון בן יוחאי הקבור שם שאמר לוי אמור לאיש הנה למת
הוא אמר נחם ביום שמחתי לכן הוא יהיה בכמה זמן קרוב
וכן לא יבא חודש עד שמת בנו הגדול והכל כוס נחמה עליו
נראה מכל זה שיש טרע לצידיה זו והטעם שמת רשב"י ביום
ל"ג בעומר כי הוא מתלמידי רבי עקיבא כל"ל שמתו במיתת
העומר הגדול

עשירית הארבע ופנה ר"ע היה דורש סוד קולין אלו בסוד
דורש כחרי אריות ולכן לפי שמתו תלמידיו אמור להסתפר
ב"מים האלו עומר ג' ג' שלמו" יג מל"ן וכו' יש משעבר
אמר גרם קרב ר"ע וזה סוד המשכע כהעדר וזה דורש ח"י
קל"ן על הלכות על כל ה"ן ומו"ד משי" קאמתי מל"ת" הנרמז
בשערות יוצא מן האין עשירי תורה לכן מתו כ"ד אלף כי לא
קיימו את התורה הדב"ה מן ה"ס וזהו להנחיל אוהבי יג
העומרים לכן אלו שכתבנו מתו בימי העומר שהם מקור
ה"ס לכן המערה ובמות השערות הנרמזין ב"ן ש"ס קודם עומר
והעומר לניגולה מבח"ל עשרות העליונים לכן נרמזו בזורה
גורו כשעורים וזהו תחלת קציר שעורים ג' זמן הזה בעיני

ח"י אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קלא סעיף יא (16)

אמר לי הרב ר' שמעון ז"ל מ"ץ דקהלתו שנהגין איסור מיום א' דראש חודש אייר עד ג' סיון דאמרינן מקצת היום ככולו מלבד בל"ג בעומר
והגין היתר שהוא יום הילולא דרשב"י ולכבודו ונהגין קצת שמחה

(17)

ערך השולחן אורח חיים הלכות פסח סימן תצ"ג

דברי רבינו הרמ"א שכתבבסעיף ב' על דברי רבינו הב"י שאין מסתפרין בל"ג בעומר אלא בל"ד כתב ז"ל ובמידות אלו אין מהגין כדבריו
אלא מסתפרין ביום ל"ג ומזכרים בו קצת שמחה ואין אומרים בו תהנון עכ"ל וכונתו דלענין ל"ג בעומר בעצמו בכל מקום ונהגין להתיר בין לפי
מנהג של רבינו הב"י ובין לפי מנהגיו מפני שמחזיקין היום הזה לקצת יו"ט וגם במנהג שלפניו ורגיליו לקרותו הילולא דרשב"י ובארץ ישראל
מרבין בתפלה ובהלכות נרות על קברו הקדוש ואומרים שנסתלק ביום זה וגם יצא מהמערה ביום זה

(18A)

שו"ת חתם סופר חלק ב' (יורה דעה) סימן רלג

אמנם ידעתי כי שמעתי שעכשיו אכשיר דר' ומרחק יבואו ידרוש את ה' בעה"ק צפת ביום ל"ג בעומר בהלולא דרשב"י ז"ל ואם כי כל
כוננתם לשם שמים שכרם רב בלי ספק ע"ד ודיגולו ודליקו נרות עלי אהבה כמ"ש תוס' ר"פ אין מעמידין אבל מטעם זה בעצמו הייתי אני מן
הפרושים כבן דרוטאי שלא אצטרך להיות יושב שם ומשנה מנהגם בפניהם ושלא ארצה להתחבר עמהם בזה כי כבר כמה כרוב"ל נכרך
בפר"ח א"ח סי' תצ"ו בקונטרס מנהגי איסור שלן אות י"ד על המקומות שעושים י"ט ביום שנעשה להם נס מהא דאמר"י פ"ק דר"ה קמייטא
בטיל אחריייתא מוסיפי בתמי' לקבוע מועד שלא נעשה בו נס ולא הזכיר בש"ס ופוסקים בשום מקום ורמז ורמיה רק מניעת הספד
ותענית מנהגא הוא ושעמי' גופא לא ידענא ולפי דאי' במדרש שמים שכלה החררה שהוציא ממצר' הלכו ג' ימים בלא לחם ואח"כ
יך המן א"כ הי' הורדת המן ביום ל"ג בעומר וראוי לעשות לזה זכר טוב אך הוא נגד ש"ס פר"ע ושם הארכת. מ"מ לעשותו יום שמחה
והזלזה ובמקום ידוע דקווא שיחי' תל תלפיות שהכל נפרים לשם לא ידעתי אם רשאים לעשות כן והוה כעין מ"ש רלב"ח במי שמד לקבר
שמואל הנביא יע"ש וכבר עלה בלבו לומר לפמ"ש רמב"ן באגרת הנפלא שלו שכל מקום המקודש יותר מתברר חרוב ושמש יותר מתברר ע"כ
הואיל ובעו"ה עדיו לא הגיע עד עתה זמן בינו ע"כ הי' זאת כדי שלא יתישב ירושלים ביתר עז כי לא זכינו לכך מי יתנו וזכנו הי"ת להיות
ממישיבים של ירושלים ועכ"פ לא ממחרסים וממחרבים ח"ו להארור גלות ישראל.

(18B)

שו"ת שואל ומשיב מהדורא חמישאה סימן לט'

ועין צריך גם לחזק כוון לזכר ועם ס"ד עמו דעבר סעור בשום כבוד
כל יתבונן כמים סחוק' צמ"ו ר' י"ח חזל בלו עם כבוד י"ס וגם סוף דברי
אחרי ובענין צמ"ז עם וצמ"ז דקורפין על הפנינים ולא נעומו דברי
סלמור מלכד דלשאר חסידים חלצד הכניף יהלך י"ס צו עמוס לרבי
לחומר ואלו הכניפים ותקדירם ויהי ככלל והתורה שכן מר היום שהטעם
ב"יהם כן והרבה י"ס לרבי צמ"ז ומה חשפם כי צמ"ז לא יעומו נהם
לקול העורים וברו חמד כעם עמוס לומר דבר הסתעט וב"ן הצפתו
צמ"ז כעסו ותפצין כהמון סמלם עם עמיה' בקה"ה בפרוס ויבדיל קלוי'
ומל"ס לנסת בעולות ושקיעה כגימי סלמי' ושמר היותם לזכר צמ"ז לז'
שו עוקים רק ליהודי מל קבדו והפגום והמקיים עמומותו צמ"ז עם יענבר
רמאים מל ירמזל וצפירה סמ"ז וקיימהו לז' סיו ערמים נכונות בותם
נה חסיד כמפסע הנהגה וחל"ל חס"ד למנהג קודים ותמ"ל לז'ם של
יעטו מיו ורבי מרז לז"ס שלם היו לוקמים אחרו מעוק והיו ומפגגים
מבי' ל"י צום עזיבה הי' כיחם לרשב"י והכלה לו והכלה לנפולס' דרך כלל

הצדיק והעניף ק"י קל"א ק"י י"ו והטעם צמ"ז סל"ג סל"ג חסידים קל"ג
כעם כל שמוח מאם בל"ג צמ"ז ל"י עירעו סוף לז' עקומי כן וחל"ל
עם הוא י"ס מל כל יתבונן שכלם שמתים בהלולא דרשב"י חזל צמ"ז עם
עם תמכתי דברי חרצא בשום לר"ק וחס"ד י"ב להקטנות ולזו עקומי על
ק"מם לר"קם ור"ק עש"ס י"ס צמות רצ"ה הגדול כע"ז י"ב וצמות עמ"ה
סל"רם עמ"ה רצ"ה ח"ס עש"ן ז' חזר בכל שנה ולם הויה קולא הולולא
לע"ז י"ס לו ענדו"י עמ"ה לו עה"ק לעושה חזק אחרת מרז לאכס
חזל צמ"ה חרצ"ה י"ס לרבי צמ"ה על מה עברו לקורן צמ"ה עליו צמ"ג
צמ"ה וס"ס ענדו"י על כל השמים וס"ס על מלכים וכש"הם לז' סמ"ה
ק"ק צמ"ה עמ"ה וכלי חסידים כענדו"י צמ"ה ק"י סמ"ה ק"ל וצמ"ה ק"ל
כענדו"י עמ"ה עמ"ה וכל"ל ס"ס חקודים לחזק דל"ו עקומי צמ"ה צמ"ה
וככלי חסידים עמ"ה עמ"ה חל"ל חל"ל לז' על השמים לחיני הוטלה ע"ד

ימות

ג"ל המנהג ששמעתי דבע"ק לפת ח"ו
שמדלקים דברים יקרים סתוים ג'
מאות או ח"ק א"ת בהלולא דרשב"י ז"ל שדרכין
חוחס בסמך ומדלקין ואיני מוצא בזה כל התר דנ"י
לחייב חילוק בי"ת דרבנן ואיני מאמין שהראשונים
גברו בן אס לא ששחרב המנהג מחדש לחייב בשמח'
בי"ת השואב לא היה מדלקין כ"ח מכלאי' מנבאי

19

שדי חמד מערכת ארץ ישראל אות ו'

וכי טע בן פנחתי בן הכהוב נעשה נרנב קרישי גמתי דוכיט
כעשיהו ק"ו סגולה ונקד"י מסע סיודיטווי מס לרו על כסס למדע
דבר משקס. ועל כהמתיים מלעגרים ומפקפקים רבני השכנו מל"ס
וקר"ס כ"ל וכו' להוסיף וכן יענו על פקפקי הילונים ב"ל וכו'.

דעמי. וחלל אשר הטיבו מאכבה בשמן זך :

והן פסין בה ח"טורא. באורים כדור ה' לכבוד הדיקים רב יהודה.
הממסין בה דוגמת שמחה צ"ס בהולבם צבים בהמ"ר. היעלה
על כדמה לומר שטיי שברים ח"ו על כל סמיות בריבוי הפסו שבו
טיינים לכדעים אורה. דבר זה מעולם אדם לא אמר. אלא ל"ו
מה שחלום טופס להגות גורו או מנעו לו כהמס לרעו ל"ו בן
לפניו צ"ס כהנו שפירא הלאוין ק"ל צ"ב צו"ד סי' י"א והגם שמה
בסוף הסי' פסקת צמה שפסטי דבאס מלטיקס דברים יקרים בהלונת
הב"י וכו' שנה מלא בזה קום סיכר יחיהו כהום צ"ס מדרבנן
וכי' ונה חלמין שפירשטיים רבנן בן אהבנסה שפירב מיהו דל"י
בשמחה צ"ס בהולבנה לא היו מדליקים כ"ח בעלוי ממסו כהים
ומכמיטיסס וכי' טי"ס סנה דלויס י"ס לרמות דמ"ו דמ"ו פל"ו
מכלאי וכו' לפי מ"ס סרע"ס כסו"ס פה"ל פניולה בגדי פפטיס
כ"ל מועלני בבו פפאר קדשים. והודים ל"ו מועלני כסס לכ"י
פסק פכלאי לחממי' כנס סמטיילס כהס בהל"ו קדשים עכ"ל בהמנה
כ"ל וכו' וכו' לומר קרבן חגיגי ויכו' להבנת פסן (טיין כמח"ל
פס וכו' דוכיט למד מן קלמיי"ס דל' ל"ו כ"י כ"י מן חיד"א כ"י
מלחיס סטיין בליקוטיס) ונה אה"ל חלופי חדשים דל"ו דכ"ו
דל"כ כהמס עמ"ו ורמ"ס כהלקטן ליה כ"ל. ור"ס כהמ"ל שלטי

הכהנים ומתמניהם וחי משום דסורפין על המזבחות
או זה כ"ח במלכים ונעת מתיה וגם מנואר ש
דל"ו שורפין אל"א מלחח וכלי חממיין. אכל ש"ר
דברים לא הותרועס סידעתי גדולת רשב"י ז"ל
בשמים ממעל ועל כהרץ ומי חני לדרב נדרב נבונע
קלח לכבודו ז"ל אך ידעתי כי לא לפניו הנפ יב"ח
ולבי הומר לי דל"ו דרונני ככך וחי"ס ח"י"ס

מאמין שהראשונים כהנו כן. כהם חמס שנס האמתיים לא כהנו
כן והמניד לו פסס בדעיוס. ואולי ראה המניד ב"ד ל"ח אדם
ב"ד יכל ואמר סמוליס לשורפ' במדורס אך לא ראה שפסמטיס
ע"ל סכבו בידו מלמורס. או שפ"ס א"ס בלמס קראו לולי לא שפס
כ"ס לדרבי סממטיס. או שרשו בלמי ידיעסס ולמישועס כי סל"ו
דל"ל עבדי כהמס על חמישנ :

ומי"ח סו"מ דודאי כהנ מן כ"י לא היו מתיים לנפוס
כן. והגם צ"ח כ"ל"י לא ס"ד ששים על קברו כי א"ס לוי'
למלוק. ל"ו סו"מ כהמק"ל אשר שפענו ודעיס פת"י רב"י
ודולי דוכיט ס"ו עולין למיוון מנ"ס. קבונס דב"י ופסיס והמתיס
ביומס דל"ל"ל דיליס וכו' כ"י קמס סולס ד" קל"ב ע"ג כהס ס'
ומ"י וכו"ס רמז"ו) וכו' ב"י פניס סחידים ל"ו להכחל ביוס זה
אל"ל מ"סס למוה ב"ו כהמס רב"י וכו' דל כ"י יקר וכו' וס'
יכמס כהמס גדולס ע"ל ו"ס כ"י חיד"ל כמורס כהמס ע"ל ל"י
יכ"ס כהמס וכו' ומדע שרלמי סול"ס כ"י כהמס ב"ו זה. כ"י כהס
ביו"מ כה"י וכו' קדושים ס"ו סול"ס ע"ס ומרטיס כהמסס והממס
לכבוד רשב"י ז"ל. וגם הרמ"ל כהנ ומרטיס ק"ס וכו' וכו' כ"י פ"ק
ק"מס כהמסו כהנו לסרטיס כהמסס וכו' וכו' כ"י יעב"ן מהב פשוט
ספוט"ס יוס זה יוס עוב מדבריסס ומרטיס ב"ו כהמס טי"ס כ"י
ספ"יל"ל דרשב"י ה"ו לו וכו' וכו' וכו' וכו' כ"י כהמסס
עוב להמסס וכו' וכו' כה"י דכמיסס ס"דיס חרבת"ס י"ס להמסס
והכחל"ל דיוס זה סל"י דל"ו להכחל"ל ולהפענוס ב"ו וכו' ר"ו
ד"ק רשב"י ז"ל ע"ל כהמסס יעטול ליכרדיס וכו' יגון וכו'סס וכו' דל"ל
מכרשס פילח"ס כהמס ביוס ל"ג וכו' כה"י חיד"א כ"י מל"ו

וע"ה סלמור יתח ממי לעבוד כיוונת ביוס ל"ג כעיסר לכבוד
הרשב"י כהמס ביוס זה והמסס סוכר ס"י כהמסס סכ"י
כ"ס על ידו וכו' ס"ס רבן ומלוין של ישראל כהמסס להס כה"י
סוכרו וכו'ססס ס"ס על כהמסס ביוס כה"י חיד"א וכו' וכו' וכו'

208

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לג עמוד ב

יתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון. ויתבי יהודה בן גרים גביהו. פתח רבי יהודה ואמר: כמה אים מעשיהן של אומה זו: תקנו שוקים,
תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן. תקנו שוקי -
להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן, גשרים - ליטול מהן מכס. הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם. ומשמעו למלכות אמרו: יהודה
שעילה - יתעלה, יוסי ששתק - יגלה לציפורי, שמעון שגינה - יהרג..... כי תקיף דירתא..... אצלו טשו במערותא. איתרחיש ניסא איבר ל"ו
חרובא ועינא דמאי. והו"ו משלחי מניהו. והו"ו יתבי עד צואריהו בחלא, כולי יומא גרסי, בעידן צלויי לבשו מיכסו ומצלו, והדר משלחי מניהו כי
היכי דלא ליבלו. איתבו תריסר שפי במערותא. אתא אליהו והם אפיתתא דמערותא. אמר: מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל דזרותיה?
נפקו. חזו אישוי דקא כרב' וזרעו, אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! כל מקום שנותנין עיניהו - מיד משרפ. יצתה בת קול ואמרה להם:
להחריב עולמי יצאתם? חידרו למערותכם! הדור אצול. איתבו ותרסר ירחי שתא. אמר: משפס רשעים בגיהנם - שנים עשר חדש. יצתה בת
קול ואמרה: צאו ממערותכם! נפקו, כל היכא דהוה מחי רבי אלעזר - הוה מסי רבי שמעון. אמר לו: בכי ד' לעולם אני ואתה. בהדי פניא
דמעלי שבתא חזו הווא סבא דהוה נקיס תרי מדאני אסא, ורהיט בני השמשות. אמרו ליה: הני למה לך? - אמר להו: לכבוד שבת. ותיסי
לך בחד? - חד כנגד זכור, וחד כנגד שמור. - אמר ליה לבריה: חזי כמה חביבין מצות על ישראל! יתבי דזרתייהו..... נפק לשוקא, חזייה
ליהודה בן גרים, אמר: עדיין יש לזה בעולמ? נתן בו עיניו, ועשהו גל של עצמות.

209

תוספות מסכת שבת דף לג עמוד ב

ה"ג ר"ת הלך רבי יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ומשמעו למלכות - ויש ספרים שכתב בהן יהודה. ואין נראה לרבינו תם דאמרינן בפרק קמא
דמועד קטן (דף ס.) כי הו"ו מיפטר. ר' יהודה בן גרים וכו' ש' בן חלפתא מ"ל שמעון בן יוחי אמר ליה לבריה אמשים הללו אמי צורה הם זיל
גבייהו דליברכור מכלל דגברא רבה היה. ובסוף שמענתא ל"ג גל של עצמות בלשונו גמאי אלא נח נפשיה.

214

תלמידי ריגלי - שהיו תלמידי חכמים נקבצים לשמוע דרשה הלכות פסח בפסח והיתה שואלת מהם ובתשובת הגאונים מצאתי כל הנה ריגלי דאמרואי היינו יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבצים תלמידי חכמים מכל סביביו ואינם על קברו עם שאר העם להושיב ישיבה שם.

215

גדול לכל בני העיר לכתב נפחת הלוקח הקדוש עם * ואלים ומשפח מיום מיתה האב נהגס למשנה ויום טוב * וזמנים כי מיתה להפסח ביום מיתה הלוקח רבוע ושנים בנפוח וליהם מהם כמריס בשמחה ב"ג בשמח על קבר המצב בליגת קריסה רש"י יודיע מהמלשים עמה מכל המלשים וימליים עם הלוקח והתורה רבוע ושנים וממנה בנפוח מיתהו כסדר מלון הסמוך לנפה * וזמנים בהל רש"י לון ברין ומתנו לנו נומדים נפשה כל הלקחים האלה הקדושים אשר בלון * וקרא שנהגנו מוד רב להשפיע ולהחיל ביום זה * הוא נהגן רק לפני אלה האמון והלשים פשוטים אשר לרבים להחיל בהמה * לא קן הלוקחים והסודים המפורסמים זה הוא יום שמתהם יודיע מהמלשים שמעלה בהפסח ומתן חכמים

והנראה לי שיצו לרבי זה * דהא דלמריק בל"ג שלם מנח מעה זכר * וכן הוסיף אחר * ומשם אל"ל שלם מעה הוה משפח על פניו * רק דברי פירשו דלמח מיתהו נמשכה כמה שנים וכל מה והנה מהו מקוהם * רק שלם מעה נמשך להם בין פסח ומיתה * היע שפסק זה מנו כל פסח והנה * וכן קטבר זה הזמן ככר היו בשמים שלא ימנו בלחה שנה * זה הוהה קדושו שבו פסקו נפשו הלמודי ר"ע שלם הוא מרבה יין עד ל"ג בשנה * נכר פשים יום זה ל"ג כי נשאל ל"ג בשנה * כל היו בשמים מן המיתה כל הפנה והיו שמים * ל"ג גם נכסיו לכו פשים יום זה ליום משנה ומתה * כי בו פסקו נפשוה כל מה והל פלח"כ מעה כוס * מ"ם מהמה כל מה מה יום זה ל"ג שבו פסקו תמיוה כל שנה * ק"ל :

וראיתי בש"ס מהם שיש פל"ג ב' ל"ג שמתה ו"ג על משנה זו * וכן הם לחים ידעו כי שמתה

פסח נמתה זה הכל לפני יצתו ומלחיה עמם נכון למסב זה שמריס בשמחה על קבר הלוקח רש"י ביום ל"ג בשמח * והוא :

הנה יודיע מה ליהיה בהם' פסח דף ל"ג שגבר מהמלשים על רש"י סיבהו ולכן ברח ויש במערה ל"ג שנים עד דמות קוסר ובעלה הגרה מ"ם המעשה בלריסה * ות"ו לחמד הוהלי ואחרים נישא חיל וזקקן מילתא דכתיב ויכל ימקב שלם ט"ם * קרי משפח לו גם פנילו מתרב המלכות כמו פס"ס * גם * יתקן מילתא דכך ששנה יתקב כגילוי מיד פסח * ולכן לומר הגם מה שגילו הרשב"י מתרב רשב ולא קרבן ב"ד אשר קרבו יום שמתו ליום פסחה כהם מיתה ב"ד שנים ולא ב"ד חמ"ס * ולכן ברחו ביום זה הוא יום המיתה שמה בכך כל הלוקח ולא נהרג ב"ד חמ"ס * ושם יום זה ליום פסחה וכמה על הגם שישנו לו פה"ל ה"ל"ם מרבה המלכות * והלוקח ימים ושנים אשר הגרה עד שמת ב"ד שנים * ול"ג ב"ד הלמה הכר מהם סופר ל"ד קובעים נוסף על פסחה ב' גם וכו' דבמתה קרבט מוסד זה על הגם שמשנה להרשב"י ובפירושו על מקום קבר אורח ל"ג שנים ושמים * כי הכניו מלמה כל היו יצאים לקבורה כח"י' כמה דוכי * לכן מי שוקה להיום על קברו ביום זה בודאי ראו למתו לומר הגם שפחה לו וקברו מוכיח עליו פנילו מתרב המלכות כי הכניו מלמה לא יתנו לקבורה כל"י' * ולא קברו ידעים ומריס ב"ד שנים וכן בש"ע אר"ס סי' ר"לם פט"ו' דעל גם כל רבוי ל"ד ל"ד * וכן בספ"ק ו' על גם על אשר מביס כו"חב כן כ"דוה ומקרינו וכו' מצדיו"ס' במ"ל סק"ס ד"ס דעוה דכתיב כדכ"ו * ל"ב פקדי ל"ס מרדס ומליו"ס לה"ס"ת על גם של רש"י בלוחו יום שפחהו הוא ל"ג בשמח כי הוא רב ומלוקח של ישראל * ובפסק למ"ס ל"ג של בשם רש"י ביבמות מהשנה האמנים לחוהו יום שמה אשר גדול מהמלשים חמנים מכל הכניו ומו"ז"ים ישיבה על קברו לכן ביום זה אשר הוא זמן קטלה לכל על קברו ב"כפס מרון קטבו ליום שמתה לומר הגם שמשנה להפסח הקדוש רש"י גם במה שנים ושמים * וכן יתנו ל"קוח ה' אשר שנה גם להפסח הקדוש ה"ס * וי"לכו ממלכ רש"י * וכתרו לוח יום המיתה ל"קוח הגם שמת מיתה עליו ולא ב"ד חמ"ס * זה אשר מלחה ל'י

וי"ו שמתלשים ביום מיתה ל"ג בשמח הריבה הלשים על קברו זה משנה קדום הוא מימיו הנלוים כי מן מלח"י ב"ס"י ביבמות דל"ג ב"ל"ו ול' הלחה רינוי ס"דו הלמודי חמנים מהקבלים לשמות דרשה הלכות פסח בשנה ויהיה שאלה מס' * ובלויבה הנלוים מלח"י כל הקד רינוי דלמודי היע יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבצים תלמידי חכמים מכל סביביו ואלים על קברו להביב ישיבה עם שאר העם * ובלמה האוד לו כי גם על קבר הרשב"י פסקים כל היום ומ' הגינה כפסר הוכי' * ומה שמלוקים ומלוקים כמחוזות גדוהם הכל הוא לכבודו * אלל המשנה הגדולה שפשים גם לא ידענה שמחה * ולדענה קשה מנפיה ליה * רק ביום ל"ג בשמח הוא מימיו שזין מספדים והלם יומה דמנהג כלוחה ב"ד הל"ג * הלך להרבות בשמחה ב"ל על קבר הלוקח רש"י לא ידענה שמחה * ומה שמתה בלחשים מענה גדול אשר שמת נהם רש"י כמנוח החד כי הוא יום שמתו נ"ם' ומשנה * נראה ל' נפ"ס שמתו ב"ד ב"ד הל"ג שבו פסקו למוח הלמודי ל' ישיבה * ורש"י בשמח מהלמודי ר"ע ה"ב ב"דוה ודלוח"ה ד"ב"ה דף ס"ד * ל"ב זה הפסח שמתה שזח"י יום שמתו * ח"כ הכל מן פסחה מ"ן שום ל"ג בשמח הוא יומה דמנהג שפסקו למוח הלמודי ר"ע * ולכן הגר"ה ה"ו מה שמה שזח"י יום מיתה * ולכן הפסחה ב"ד על מיתה רש"י ביום ל"ג בשמח :

והנה נוף הקבר שנהגו בליג בשמח על לומר שמה ומריס קלה שמה מספס שפסקו הלמודי ר"ע למה עיין בסוד ת"י דר"מ וז"ש סי' ה"ג * הוא המיה לבלוח * דברי א"י ב"ס' ביבמות גם דלוח מהו משפח עד מנה * ל"כ כיון פקלה מהו מתי סביחה שפסקו למוח ב"ל' בשמח * ומלח"י כפ"ל"ו גם סק"ס שפחה כן ח"י מיהו ל"דוקק טמה זו למה ולי מש"ס שפסקו למוח מה כדן הכי לא נשאל אשר מהם וכלם מהו ומה מיהו של שמה נ' * ולפ"ק שהפסחה הוא על חוץ הלמודי * שהריס חמ"כ ר"ע ב"ל * מהו ט"ס * ול"ל' בודאי יתח על מה שמת רש"י יום שמתו כי הוא יום שמתו כי הוא היה מהלמודי * בלוח חמ"כ מ"ם כח"י הם בנמרה ח"י הגמרה גם חמ"כ י"ב חוף עינים הלמודי היו לו ל"כ מנפח עד לחיפוסם וכלם מהו נפסקו ל"ד מכלי אלל נהגו ככדו זה טוה והיה השולס שמה מ"ד ב"ל' ר"ע אלל כדכתיבו סדרות ומנהג ל"ס ר"מ ו"י * ו"י יום ו"י שמתו וכו' * הוא טלס מהו משפח וזר עמדה וכו' * ה"י שמתה שמה כל הקד הלמודי למד ר"ע ל"ג ו"ס' וכו' ל"ד הוא יום של ל"ג מ"ן מירון ה"ר"ם וכשו סביחה למענה * לך בלמה תירוב זה דשק קלד * דלמה יתוהו הלמודי * הלמודי שמתו חמ"כ מ"ם * וק"ס ישיבו בשן * הלחשים * והמה שמתו שלל נהגו ככדו זה ב"ד * ול"כ מה נ' שמה בהם שפסקו למוח כ"ן בשמה מתי והה"ל קוביע לזכות * והנה מליס דומנה פ"ק זה ב"ב"ל דף

... יום ל"ג בשמח * והוא כ"י חמ"כ ל"ג ב"ד * ואלים נקבצים תמיוה ביום ל"ג בשמח כי הוא יום שזין הלומדים הוהן שבו פסקו למוח הלמודי ר"ע כח"י ב"ד הל"ג * וכן מה מקום להפחה גדולה כוחה * ומה על כל המלמה ומריס * ולחבר מריס חמנים ומחלבוים ביום מיתהו ויום מיתה הלוקח ה"ס קדוש ירחשו ש"ס וממנה * הגה ד"כ ב"ל * וכה שמתו מהמחה שמתוהם על הקבר שנים בוחו ולא ידע"י פסח דבר * ול"ן שמתו ל' * גם ב"ס * הוכיב בלמח וימנו הלוחי גם ב"מ"ם ב"ל"ס קריב"ל כהם גם כהר דנפס פריה היו סיון בלוח"ה ואלה היו נהגס קמיס שמתו קלה סילו ולחו ומשק"ס להילול דר"י * ל"ן מרגלה כמותה דל"ש לקוח יום זה הלמה דכ"י * וכן הוא ל"כ בלמה שריס * ושפ"ק מזה י"ל ל"ס לקוח ב"י"ס * גם כי הלול הוא ל"ן שמה ומשנה כמו בלמח היו בלמה ל"י הלול דמ"ה ויהנה רבוה ב"ס הלול ל"ן שמה * חלן נ"י דמ"ה השנים מוש"ס ב"ד כפירוס ל"ן הלול * רק הוא ל"ן הלול ופ"ה ל"קוח רש"י להפסח והפסח והמו שמתה עם הקדוש ק"ס ר' מייח על רינוי ואלה פ"ד הקדוה בלוח"ה קריב"ל מהכל פ"ק שמה ל"ה הוא מן הלול להשג"ל ב"קריס ל"ל ל"ה יום הלול ושמה ר"ב הוה ס"ה שמת רש"י כי חרבה כלס היו ב"דוה ומחלבוים ו"י ח"ס"ו כ"ה נ"ל ל"ה ויתקן ולי יס"ל מלמה ש"ה * וחק שמתה יקדו הלול דר"ס ל"ן שמה * ט"י"ס ב"דוה וזקין ובלמד מש"ס כי פריס הלול הוא ל"ן שמה כי כד הוא ז"ד הפסק שמהל"ס ומשנהו אורח ומריס מנפ"ס ה"ל"ס ב"ל"ס ב"ל * הכפדים שפסקו :

א) ענין ל"ג בעומר שנהגין בו שמחה ושלא לומר תחינה... במשנה מסכת אבות [פ"ב ח'] חמשה תלמידים היו לו לר' יוחנן בן זכאי וכו' אמר להם צאו וראו איזהו דרך טובה שידבק בה האדם (על כרחך צריך לומר דשאל להם איזהו טוב כללי שיהיה כולל כל הטובות דאי לא תימא הכי מהו השאלה, תורה ומצוות המה הטוב כמד"א ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וכו' [דברים ל טו]), ר' אליעזר אומר עין טובה ר' יהושע אומר חבר טוב ר' יוסי אומר שכן טוב ר' שמעון אומר הרואה את הנולד ר' אלעזר אומר לב טוב אמר להן רואה אני את דברי ר' אלעזר בן ערך מדבריהם שבכלל דבריו דבריהם ע"כ. הנה מה שיש להתבונן, א' אמר להם צאו וראו היכן צוה להם לראות, ב' כל דבריהם שאמר כל אחד ואחד מהיכן למדו, ג' מה שאמר להם ר' יוחנן בן זכאי רואה אני וכו' שבכלל דבריו כו' האיר יוכלל בכלל לב טוב חבר טוב ושכן טוב ורואה את הנולד וגם עין טובה, הלא פעולת העין קודם ללב כענין שאמרו העין רואה והלב תומך [ילקו"ש ישעיה פ"מ רמז תמ"ד]. ונ"ל דהנה אין לך שום שכל מושכל שלא יהיה משמע מן התורה, והנה צוה להם ר' יוחנן בן זכאי שיהיו מתבוננים מן התורה איזה דבר הוא טוב כללי, והתלמידים החכמים הבינו בדברי רבם אשר הדעת הזה נלמד מן הטוב הראשון הנזכר, בתורה הוא הטוב הכללי הכולל לכל דרכי התורה (והוא עפ"י דרך שאמרו רז"ל הרואה ט' בחלום סימן יפה לו הואיל ופתחה בו התורה בתיבת טוב תחלה, כי מן בראשית עד תיבת טוב אין אות ט' [ב"ק נה א]). והנה יצאו התלמידים וקדמו כל אחד מן הטוב הראשון הנאמר בתורה שהוא בודאי טוב כללי, הנה למד ר' אליעזר הנה טוב הראשון הנזכר בתורה הוא וירא אלקים את האור כי טוב [בראשית א ז] הנה תלמי הטוב הראשון בתורה בראיה מזה נלמד הדרך הטוב הכללי הוא עין טובה, ור' יהושע למד מדכתיב שהיה חשך על פני תהום ויאמר אלקים יהי אור ונעשה האור חבר להחשך, וירא אלקים כי טוב, משמע דרך הטוב הכללי הוא חבר טוב, ר' יוסי אומר שכן טוב דהרי כתיב וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל וכו' ודרשו בזה חז"ל (כמו שפירש"י בזה) ראה שאין נאה שיהיה האור משתמש בערוביאי עם החשך וקבע לזה תחומו ביום ולזה תחומו בלילה, היינו סמיכות בשכינות זה לזה, וע"ז נאמר וירא וכו' כי טוב הנה משמע שכן טוב הוא הדרך הטוב הכללי, ר' שמעון אומר הרואה את הנולד כי וירא אלקים את האור כי טוב דרשו חז"ל (וכפירש"י אף בזה אמר צריכים לדברי אגדה) שצפה הקב"ה במעשיהן של רשעים וראה כי טוב לגנוז את האור, הנה משמע הטוב הכללי הוא הרואה את הנולד, ר' אלעזר בן ערך אומר לב טוב, כי מהתחלת התורה בראשית עד תיבת טוב ל"ב תיבות, וירה על לב טוב הוא הטוב הכללי, על כן אמר ר' יוחנן בן זכאי רואה אני וכו' שבכלל דבריו דבריהם, כי הן אמת שגם דבריהם משמעים מן התורה הלזו שכל אלה הם טובות כוללים, אבל הטוב שלמד ר' אלעזר בן ערך משמע מן התורה שהוא כולל גם כל אלה טובות שאמרתם, דהנה לימוד כל אחד הוא רק מהפסוקים המיוחדים המוסמך אל הטוב, והנה הוא למד מכל הכלל דהיינו מהתחלת התורה עד הטוב, א"כ נשמע שהטוב ההוא כולל כל הטובות שאמרתם, והם אינם כוללים דבריו"ו והוא דבר נחמד להבין וישר למוציא דעת, והנה עיין בדבריו בדרושים לחג הפסח [ניסן מאמר ד' דרוש ג' ע"ד הסוד] כבוננת ליל א' שהוא הכל בחפזו ונעשים כל האורות והשפעות המוחין (לקבלת התורה) באיתערותא דלעילא שלא על ידי מעשינו והנה להיות הארה שלא ע"י מעשינו אין לזה קיום על כן צונו הש"י אח"כ מצוות ספירת העומר מ"ט יום, ואנו סופרים יום אחר יום דרגא בדרגא ומאירין האורות (המזכירין לקבלת התורה) ע"י מעשינו ויש לזה קיום, ואז הוא יום קבלת התורה, והנה ימי הספירה הם מ"ט ימים מנין ל"ב טו"ב הנלמד על הטוב הכללי מן תיבת בראשית עד וירא אלקים כי טוב הוא הטוב הכללי אל התורה אשר בה גנוז האור הטוב, על כן צונו הש"י לספור קודם מתן תורה מ"ט ימים מנין ל"ב טו"ב, אין טוב אלא תורה כמה שאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורת'י [משלי ד ב], ועל כן מקרא התורה טוב מפני שבה גנוז האור כי טוב.....ומעתה הקורא נעים תנה לבר הטוב ונראה רמיזת ל"ב בתורה הוא רק בחשבון ל"ב תיבות מן בראשית עד תיבת טוב, כי בראשית התורה הקדומה רשומה חכמתך הסתומה (ל"ב תיבות חכמה) מאין תמצא והיא נעלמה [זמר אל מסתתר], על כן נרמז הלב רק בחשבון התיבות מן בראשית ל"ב תיבות עד תיבת טוב ותיבת טוב היא בפרוש בתורה, מזה משמע בהגיע עתותיהם עת דודים במצות ספירתנו להכניע לב טוב לקבלת התורה בהשלים בספירה מספר ל"ב אז מתגלה הטוב אור הגנוז שנגנז בתורה, על כן עושים היום הזה יום שמחה אור צדיקים, הבן כי אי אפשר לפרש, (ב) ועתה אתה ברוך י"י קורא נעים תשכיל ותבין אשר ביום זה התחלת התגלות הטוב של התורה שנגנז בה האור כי טוב, הוא האור שהאדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו [ב"ר פ"א ב], בזה האור רואין מסטורין של יוצר בראשית, הנה ר' שמעון בן יוחאי קראוהו בוצינא קדישא כי על ידו נתגלו באיתגליא סודות התורה הוא סוד האור כי טוב הגנוז בתורה, על כן מקרא ספרו הקדוש זהר אור המבהיק מסוף העולם ועד סופו אור הטוב הגנוז בתורה, על כן יומא הדין טו"ב ביום עלה לשמי מרומים, ומסתמא ביום זה נולד גם כן כי הקב"ה יושב וממלא יום הזה ל"ג בעומר יומא דהילולא דרבי שמעון בן יוחאי, בו ביום עלה לשמי מרומים, ומסתמא ביום זה נולד גם כן כי הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום אל יום [ר"ה יא א], הנה בן ביום שמתחיל האור כי טוב להאיר מן התורה היינו טו"ב ימים קודם מתן תורה, בו ביום נתגלית המשמה הקדושה בעולם אשר תגלה דרך אור כי טוב בתורה, על כן מקרא הקדוש ההוא בוצינא קדישא (היינו נר הקדוש), בו ביום עלה לשמי מרומים וצוה לר' אבא לכתוב כל הגבי ונסתרות אשר נתגלו להשאיר ברכה מהארת האור הגנוז שמור לט ולבנינו עד יתגלה במהרה אור משיח צדקינו כמו שאמרו רז"ל ויאמר אלקים יהי אור [בראשית א ג] זה אורו של מלך המשיח בזכות התעסקות בהאור כי טוב אשר השאיר בוצינא קדישא לברכה ולחיים ולאור לכל ישראל, (ג) ובה תבין מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד משמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה לאורו נסע ומלך, לכבוד ספרו הקדוש זהר המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו ז) עפ"י מה שכתבתי לעיל [אות א] אור הגנוז שגנזו הקב"ה הנה הוא גנוז בתורה, ואותו האור מקרא טוב כמו"ש וירא אלקים א"ת האור כי טוב, על כן טו"ב ימים קודם ליום נתנת התורה מתחיל להתנוצץ אור מן התורה, זה שיש רמז בדברי נעים זמירות ג"ל ע"כ (היינו ביום ג"ל לעומר, אז) ואכיסה נפלאות מתורתך [תהלים קיט יח], ב"ל באפשר.